

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuroint@v.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону

**про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження
всеукраїнського кешбеку за безготівкові розрахунки**
(реєстр. № 5734-2 від 14.07.2021, н.д. Василевська-Смаглюк О.М. та інші)

Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 06 жовтня 2021 року (протокол № 84) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

1. Загальна характеристика законопроекту

Завданням законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є створення передумов для збереження та потенційного збільшення обсягу безготівкових платежів з використанням платіжних карток.

Проектом пропонується внести зміни до Закону України "Про банки і банківську діяльність", "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні", а також до Закону України "Про платіжні послуги".

Зазначені зміни передбачають запровадження відповідного термінологічного апарату, встановлення граничного розміру ставки міжбанківської комісії інтерчейндж, впровадження механізму безумовного зменшення суми списання коштів, які підлягають сплаті за товари, роботи, послуги при безготівкових розрахунках, встановлення відповідальності за недотримання передбаченого законом граничного розміру ставки.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до сфери дії права Європейського Союзу

Проект Закону за предметом правового регулювання належить до сфери фінансових послуг, що відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року № 1629-IV належить до пріоритетних сфер, в яких здійснюється адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу та охоплюється зобов'язаннями України передбаченими у рамках Глави 12 «Фінансові послуги» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та

Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

3. Відповідність законопроекту праву ЄС

Основними відмінностями альтернативного законопроекту (реєстр. № 5734- 2) від основного (реєстр. № 5734) є:

- надання іншого визначення поняття «комісійна винагорода інтерчейндж» в Законі України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні»;
- встановлено обов'язок торговця заохочувати користувача до використання електронного платіжного засобу шляхом зменшення на 0,1% суми фактичного списання коштів з користувача на користь торговця за конкретною платіжною операцією з оплати товарів, робіт, послуг торговця за умови здійснення користувачем оплати з використанням платіжної картки;
- встановлено розмір інтерчейнджу, що не може перевищувати 0,8% суми операції, здійсненої з використанням дебетової платіжної картки, та 1,2% суми операції, здійсненої з використанням кредитної платіжної картки (в основному законопроекті – розмір комісійної винагороди за інтерчейндж не може перевищувати відносно суми операції, здійсненої з використанням дебетової платіжної картки – 0,2%, з використанням кредитної платіжної картки – 0,3%);
- встановлено тимчасовий, до 1 січня 2025 року, розмір комісійної винагороди інтерчейндж, що не може перевищувати: з дня введення в дію цього Закону до 31 грудня 2022 року – 1,8% суми операції; з 1 січня 2023 року до 31 грудня 2023 року – 1,6% суми операції; з 1 січня 2024 року до 31 грудня 2024 року – 1,4% суми операції (в основному законопроекті – відповідно 1%, 0,7% та 0,5%).

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності асquis ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Положеннями *статті 383 Угоди про асоціацію*, визначено, що Сторони домовились співробітничати у сфері фінансових послуг, зокрема, із ціллю підтримки процесу адаптації регулювання фінансових послуг до потреб відкритої ринкової економіки.

Сторони сприяють поступовому наближенню до визнаних міжнародних стандартів щодо регулювання і нагляду у сфері фінансових послуг.

Згідно з положеннями *статті 133 Угоди про асоціацію*, Сторони визнають важливість наближення чинного законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Україна забезпечить поступове приведення у відповідність своїх чинних законів та майбутнього законодавства до асquis ЄС. Таке наближення розпочинається з дати підписання цієї Угоди та поступово

поширюватиметься на всі елементи *acquis* ЄС, зазначені у *Додатку XVII* до цієї Угоди.

Розділом F «Платежі» Додатку *XVII-II* до Угоди про асоціацію, встановлено, що положення Директиви 2007/64/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 листопада 2007 року про послуги оплати на внутрішньому ринку повинні бути впроваджені протягом 5 років з дати набрання чинності цією Угодою. У зв'язку з ухваленням Директиви 2015/2366 Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2015 р. про платіжні послуги на внутрішньому ринку – Директива 2007/64 втратила чинність.

В положеннях пункту 2 преамбули Директиви 2015/2366 визначено, що переглянута правова база Союзу щодо платіжних послуг доповнена Регламентом Європейського Парламенту та Ради 2015/751 від 29 квітня 2015 року про міжбанківські комісійні збори за платіжні операції, що здійснюються за допомогою платіжних карток (далі – Регламент 2015/751¹).

Положеннями частини четвертої статті 62 Директиви 2015/2366 встановлено, що у будь-якому разі держави-члени повинні передбачити аби постачальник не встановлював додаткову плату за використання платіжних інструментів, для яких міжбанківські комісії регулюються у відповідності з Главою II Регламенту 2015/751.

В змінах до Закону України «Про платіжні послуги» пропонується встановити перехідний період та поступове зменшення розміру ставки інтерчейндж. Також з 01.01.2025 року встановлюються граничні розміри комісійної винагороди за інтерчейндж відносно суми операції, здійсненої з використанням дебетової платіжної картки - не більше 0,8%, з використанням кредитної платіжної картки - не більше 1,2%.

Вищезазначена законодавча ініціатива **суперечить** положенням Глави II Регламенту 2015/751, в якій зазначено, що у всіх країнах-членах Європейського Союзу постачальники платіжних послуг не повинні встановлювати для споживачів розмір ставки комісії інтерчейндж, що перевищує 0,2% від вартості операції за дебетовими картками (частина перша статті 3 Регламенту) і 0,3% від вартості операції за кредитними картками (стаття 4 Регламенту).

Запропоновані законопроектom зміни до статті 41 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» та статті 89 Закону України «Про платіжні послуги» щодо встановлення відповідальності за перевищення встановлених законом граничних розмірів комісійної винагороди за інтерчейндж - **відповідають** положенням статті 14 Регламенту 2015/751, в якій визначено, що Держави-члени встановлюють правила щодо санкцій за порушення цього

¹ В Угоді про асоціацію відсутнє пряме зобов'язання щодо імплементації положень Регламенту 2015/751 в національне законодавство.

Регламенту та вживають усіх необхідних заходів для забезпечення їх застосування.

Визначення обов'язку торговця, заохочувати користувача до використання платіжних карток шляхом зменшення на 1,2% суми фактичного списання коштів з користувача на користь торговця за конкретною платіжною операцією з оплати товарів, робіт, послуг торговця за умови здійснення користувачем оплати з використанням дебетової платіжної картки, та 0,8% суми операції, здійсненої з використанням кредитної платіжної картки – узгоджується з положеннями частини першої статті 11 Регламенту 2015/751, в якій зазначено, зокрема, що заборонено встановлювати будь-які правила у ліцензійних договорах, у правилах схем, що застосовуються платіжними картковими схемами, та у договорах, укладених між еквайрами та отримувачами платежів, які перешкоджають тому, щоб отримувачі платежів мотивували споживачів до використання будь-якого платіжного інструменту, якому надає перевагу отримувач платежу.

Запропоновані законопроектом зміни до статті 82 Закону України "Про платіжні послуги" щодо здійснення Національним банком України нагляду за додержанням об'єктами оверсайта платіжної інфраструктури встановлених законом граничних розмірів інтерчейнджу при здійсненні безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток узгоджуються з положеннями статті 13 Регламенту 2015/751.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до ЄС

Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо запровадження всеукраїнського кешбеку за безготівкові розрахунки (реєстр. № 5734-2 від 14.07.2021, н.д. Василевська-Смаглюк О.М. та інші) **потребує суттєвого доопрацювання** з метою приведення у відповідність до зазначених положень Регламенту 2015/751.

Голова Комітету

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E007FC38E00
Дійсний до: 20.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/06-2021/312187 від 07.10.2021

